

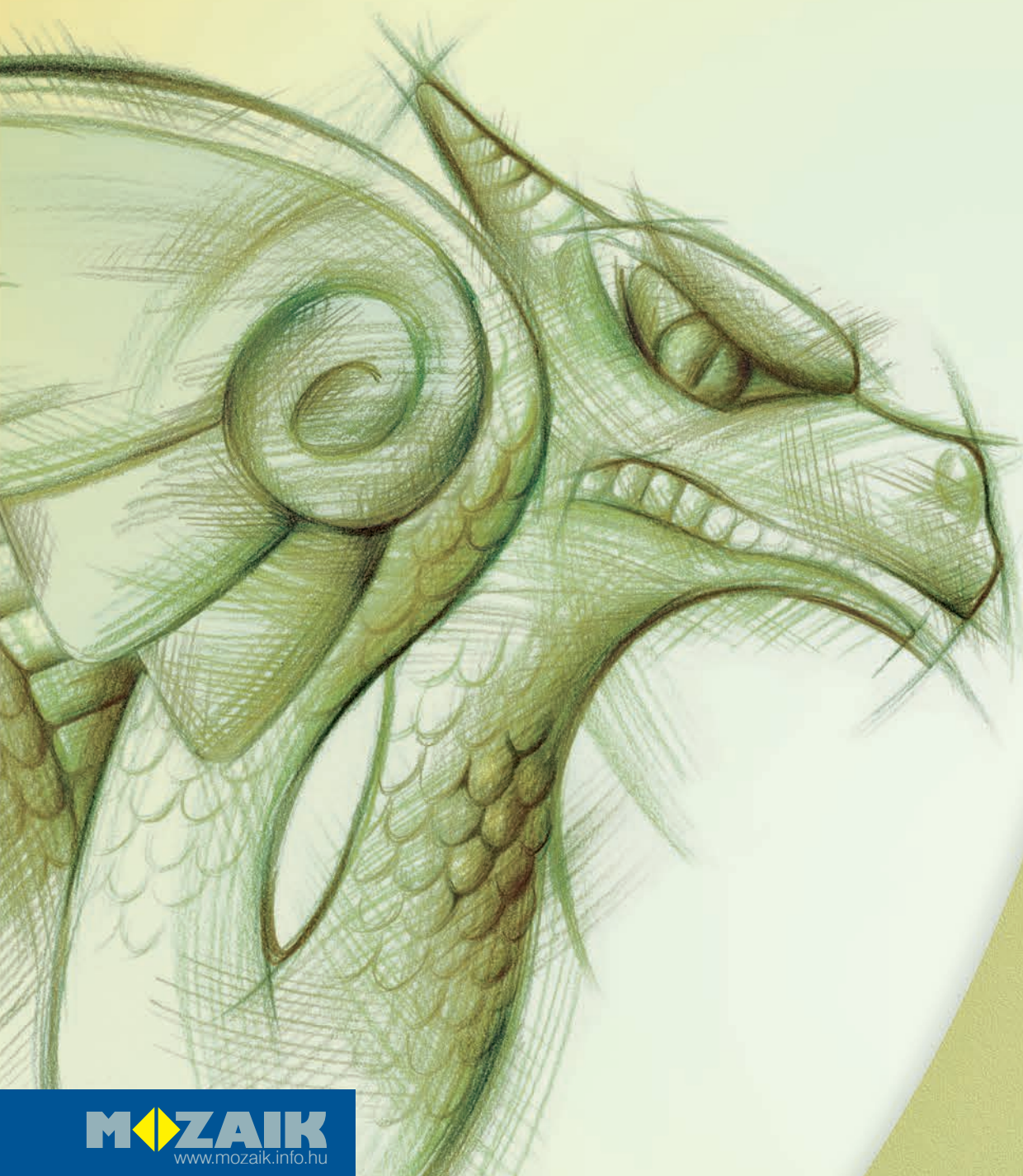
TÓTH PÉTER

RAJZ

és

vizuális kultúra

6

TÓTH PÉTER

RAJZ 6

és
vizuális kultúra
munkatankönyv

Nyolcadik, változatlan kiadás
Mozaik Kiadó – Szeged, 2018

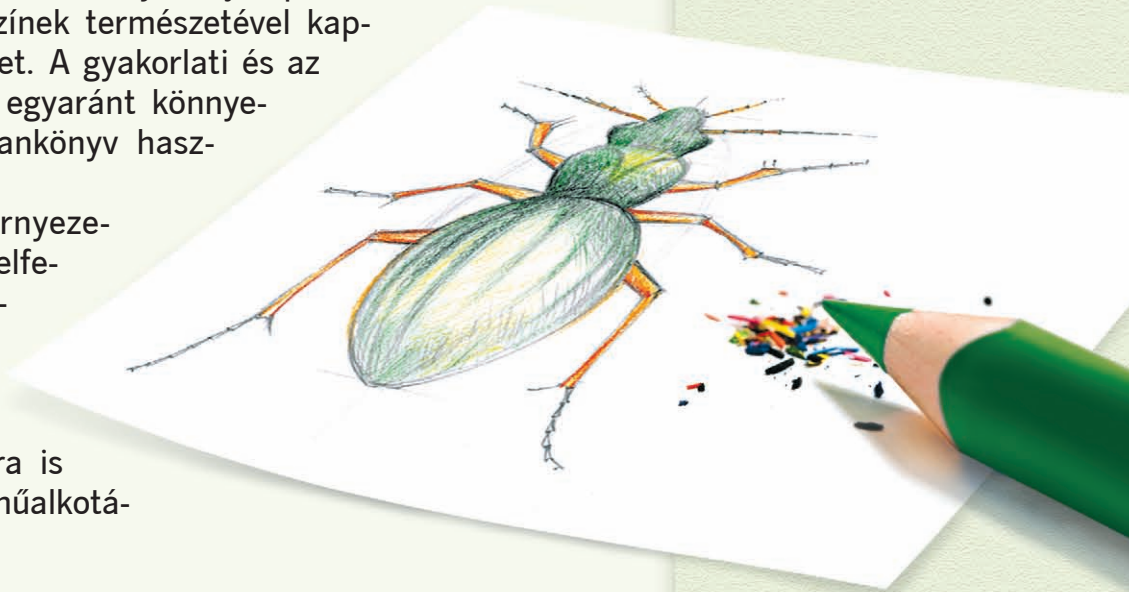
Kedves Gyerekek!

A hatodik osztályban tovább folytatjuk az előző tanévben megkezdett kalandos utazásunkat. Eközben megismerkedünk a középkori művészet temérdek szép alkotásával is. A népvándorlás korának csodálatos ékszereitől a gótika templomain át a reneszánsz festményekig kalandozunk. Megtanuljuk a főbb korszakok jellemző sajátosságait. Alaposan szemügyre vesszük a középkor legismertebb építészeti, szobrászati és festészeti alkotásait.

Folytatjuk a különféle képzőművészeti technikákkal való ismerkedésünket is. Az ötödik osztályban elsajátított módszerek tudatos alkalmazása mellett újabbakat is kipróbálunk. Dolgozunk majd egyénileg és csoportokban. Összetettebbé váló rajzi feladataink révén bonyolultabb jelenségek ábrázolására is képessé válunk. Elmélyíthetjük például a tónusozással és a színek természetével kapcsolatos ismereteinket. A gyakorlati és az elméleti tudásunkat egyaránt könnyedén bővíthetjük a tankönyv használatával.

Lakóhelyünk, környezetünk szépségeinek felfedezésére is kiemelt figyelmet fordítunk.

Reméljük, hogy könyvünk segítségével számotokra is könnyebb lesz szép műalkotásokat létrehozni.

Könyvünkben néhány fogalmat, kifejezést *-gal jelöltünk. Ezek magyarázatát megtalálhatjátok a kötet végén lévő kislexikonban. Az ugyanott található képjegyzékben a kötetben lévő épületekről, műalkotásokról adunk információkat. Az általatok elvégzendő feladatokat pedig az alábbi kis képekkel jelöltük.

Színezd vagy fessd ki!

Vágd ki és ragaszd be a gyűjtött képeket!

Rajzold meg!

Rajzold meg színessel!

Mintázd meg!

Rajzolj kihegyezett hurkapálcával!

Figyeld meg!
Keress, gyűjts, nézz utána!

Oldd meg a feladatot!
Ismételd át a tanultakat!

Színes illusztrációk készítése

Lenyomatok

A művészeti technikák nagyon változatosak. Tavaly megtanultuk többféle módon kifejezni a természeti formák szépségét. Az egyik legegyszerűbb grafikai megoldás a lenyomatok készítése. A lenyomataink készülhetnek egy szép levélről, a tenyerünkről vagy kartonpapírból kivágott sablonokról is. Izgalmas hatást érhetünk el velük a hófehér papírlapon. A kisebb vagy vékonyabb formákhoz használhatjuk kezünk élét vagy ujjunk lenyomatát is.

Könnyen készíthetünk magunk is levellenyomatokat és kézlenyomatokat.

Figyeld meg az alábbi munkákat! Melyik alakzat hogyan készülhetett?

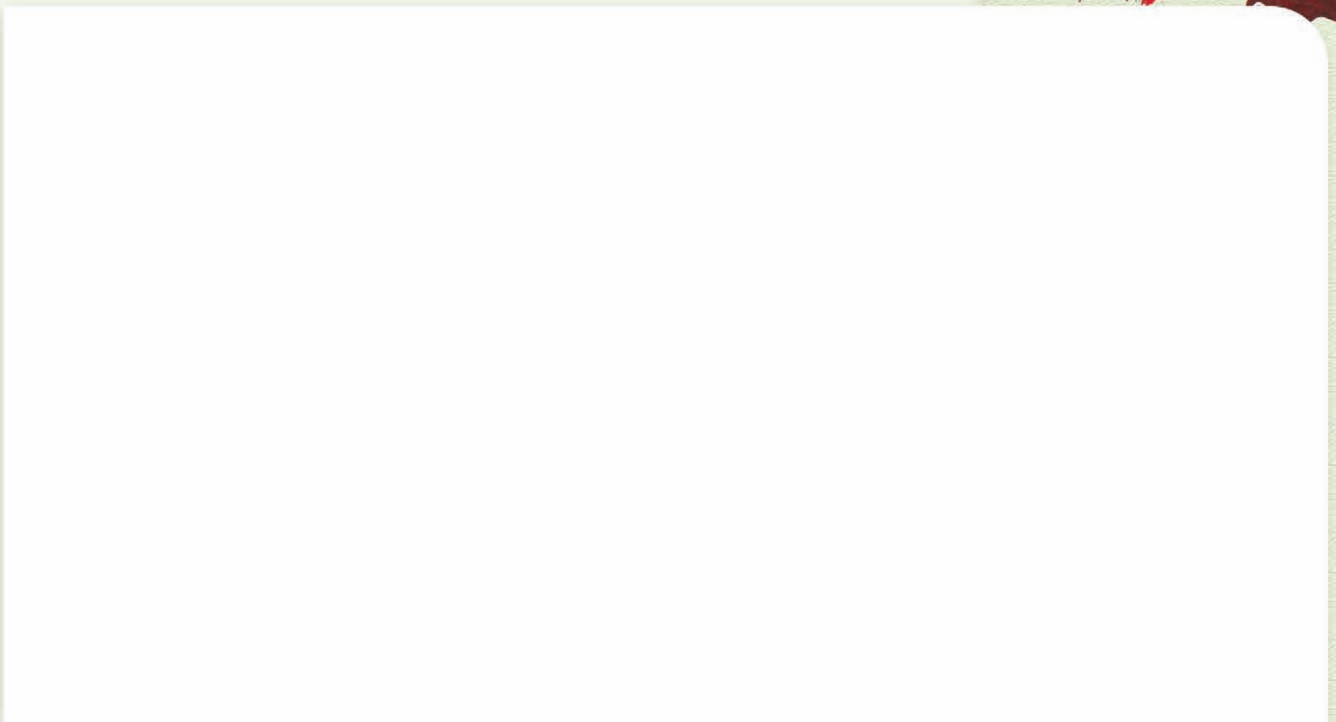

Gyűjts különböző alakú és nagyságú leveleket és más természeti formákat (ágakat, terméseket)! Mit tapasztalsz? Miben különbözik egymástól a felületük? Használhatsz nagyítót is. Kísérletezz! Festékezd be a tárgyaid egyik oldalát, és készíts lenyomatot a lenti üres helyre!
Egészítsd ki a lenyomatokat képpé a fantáziád segítségével!

Alkoss színes kompozíciót az előző természeti formákból! Műved arcot vagy emberalakot ábrázoljon! Először tervezd meg a művedet színes ceruzával ide az üres helyre!
A terv alapján készíts képet lenyomatokból egy üres lapra!

Az alábbi fotókon egy lenyomatokból összeállított kép elkészítésének fortélyait láthatod. A feladat az volt, hogy a *Csodaszarvas* című ősi magyar mondához készítsünk illusztrációt*. A fotók a képhez használt különböző lenyomatkészítési formákat, módokat ábrázolják.

Figyeld meg, hányféle módon tudunk színes foltokat alkotni!

A természetesek mellett használhatunk mesterséges formákat is!

A változatos tárgyakkal más-más formákat, felületeket hozhatunk létre a papíron

A szarvas agancsát a gyermekkláncfű levelének lenyomata adja

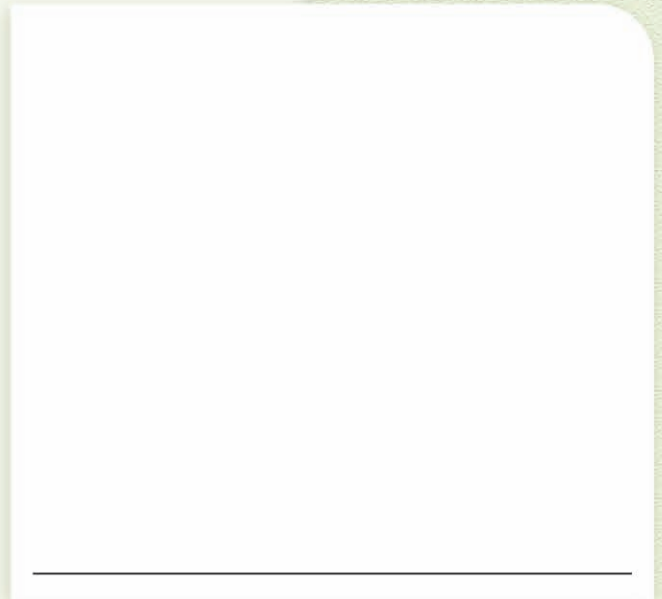
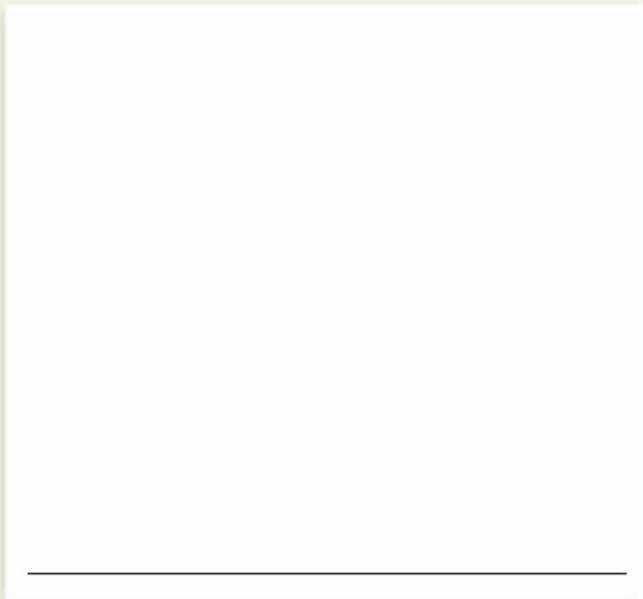
A kisebb, vékonyabb részleteket vékony ecsettel vagy kihegyezett hurkapálcával is belerajzolhatod a képbe

A kész képen a többféle lenyomatból szépen összeáll a kompozíció

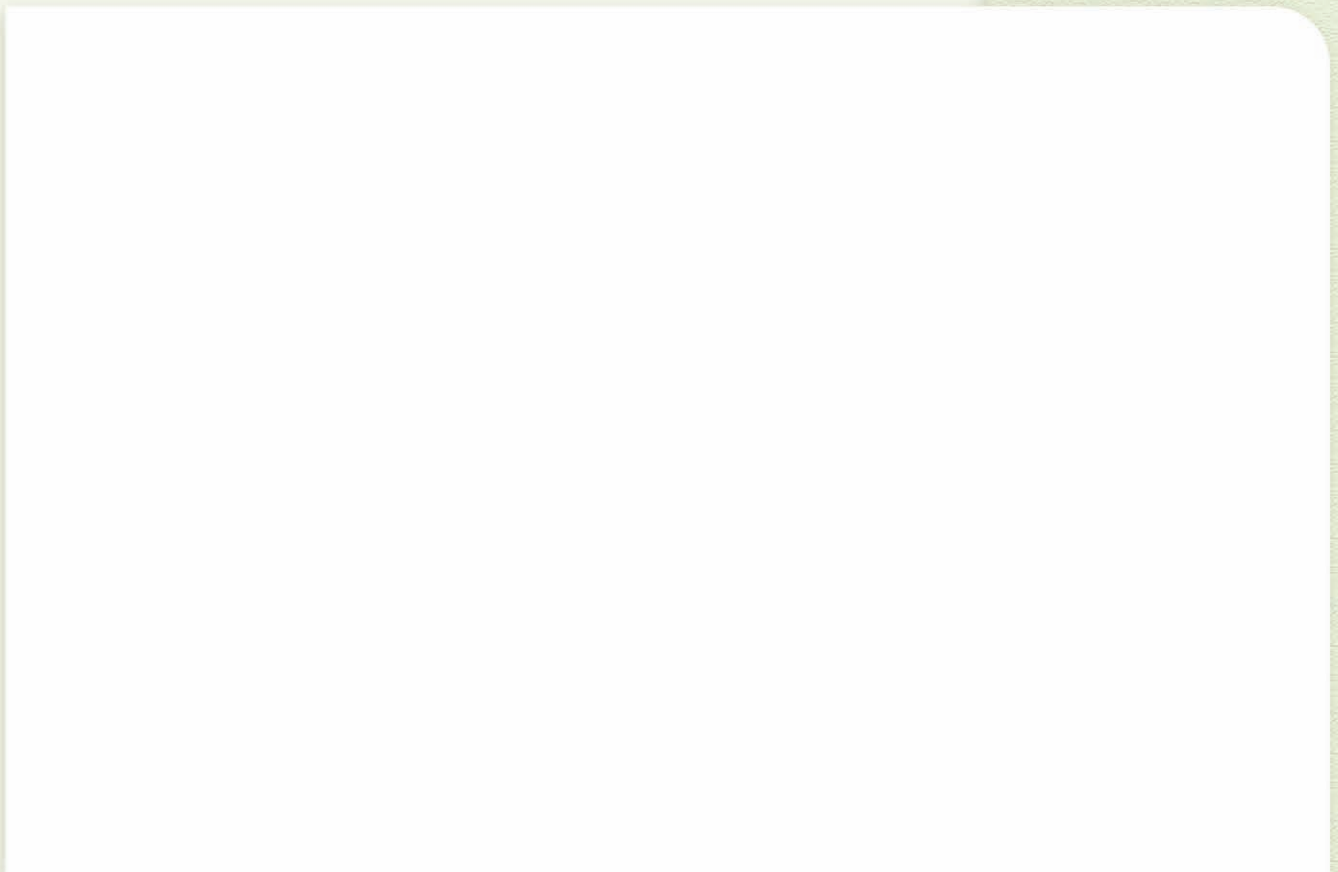

Gyűjts különböző hétköznapi tárgyakat, anyagokat (pl. kartonpapírokat, textíliákat, gombolyagot, ceruzát)! Milyen nyomokat hagynak papírra nyomva? Külön lapon kísérletezz!
Válaszd ki a két legérdekesebbet, és nyomd le őket ide a könyvedbe is! Írd alájuk, hogy milyen anyaggal készültek!

Válasszatok ki egy mondát az irodalomkönyvetekből!
Figyelmesen olvassátok el többször is a történetet!

Készítsetek színes tervet az illusztrációhoz az üres téglalapba! Csoportokban alkossátok meg a kompozíciót lenyomatokból és más szabadon választott eszközök (kréta, tempera, vízfesték) felhasználásával egy kiválasztott terv alapján!

A következő órára hozz magaddal egy almát!

Forma és funkció

A magyar népművészet használati tárgyai

A magyar falvak életében fontos szerepet játszottak a mesteremberek. A parasztházak bármely szegletében szebbnél szebb tárgyak dicsérték munkájukat. Az általuk megalkotott eszközök általában természetes anyagokból készültek. Kialakításukkor természetesen a funkciót*, a használhatóságot tartották elsősorban szem előtt. Az egyik érdekes használati tárgy a csanak. Ez egy kisméretű, ivásra szolgáló edényke. A csanakokat egy darab fából faragták ki ügyes kezű emberek.

Figyeld meg, hogyan függ össze a csanak formája a használat módjával! Hogyan alakították ki a fülét? Mit gondolsz, miért?

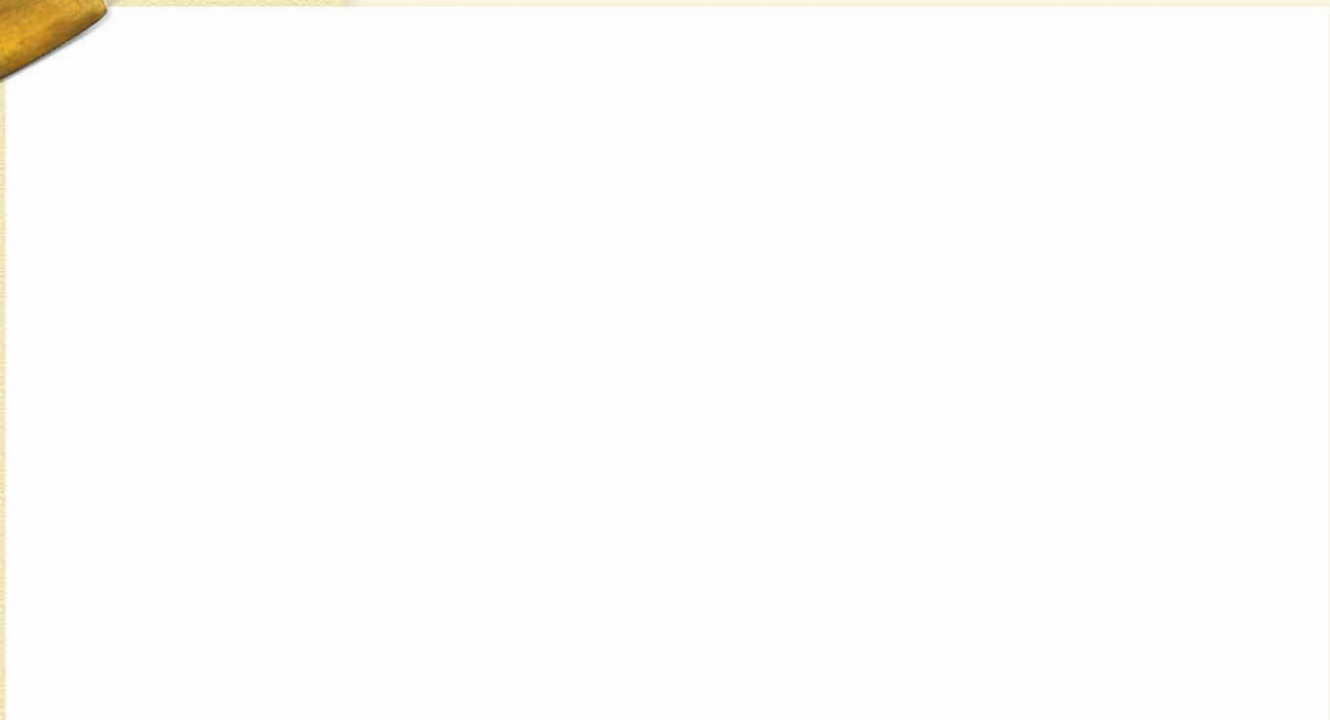
A csanakot általában a tarisznyára* fűzve viselték. Ellent kellett állnia az időjárás viszontagságainak, ezért keményebb fafajtából készült. A csanakokat sokféle mintával díszítették. Ezeket a formákat gondos munkával a fa felületébe vésték.

Hasonlítsd össze a környezetekben található poharakat, bögréket, csészéket! Mi a különbség a méretük, alakjuk között?

Tervezz díszes csanakot az alábbi helyre!

Különféle edényeink formájának kialakítása során a kényelmes használatot tartották szem előtt. Ezért kézre állónak kell lenniük. Agyagból vagy gyurmából te magad is készíthetsz ivóedényt. A formáját egy tömbből kivájva vagy a már megismert felrakásos technikával tudod kialakítani. Agyag esetén a kiszáritott edényedet kemencében ki is égetheted. A kész tárgyat még festett mintákkal is díszítheted.

Tervezz magadnak összetettebb formájú edényt! Az alsó részbe rajzold meg oldalról és felülről! Ügyelj az arányaira! Készítsd el a tárgyat gyurmából vagy agyagból! Az elkészült edényt rajzold le látványszerűen egy külön lapra!

Gyűjts példákat régi népi eszközökre!

Nézzétek meg a lakóhelyetekhez legközelebb eső néprajzi gyűjteményt! Célszerű egy-egy témában keresni, például konyhai eszközök, mezőgazdasági eszközök stb. Szüleidet, nagyszüleidet is megkérdezheted az egyes tárgyak koráról, funkciójáról.

Tartalom

Bevezető	3
Színes illusztrációk készítése	4
Színes tanulmányok	8
A népvándorlás és a honfoglalás kora	10
Az ókeresztény építészet	14
Az emberi arc	16
A bizánci művészet	20
A középkori várak	22
A román kori építészet	24
Írás és betű	26
A gótikus templomok	30
Az állatok világa	34
Az ember a középpontban	38
Forma és funkció	42
Kép és képregény	44
Színtani alapismeretek	46
Vágás, tépés, ragasztás	50
Betű és kép	52
Kislexikon	54
Képjegyzék	55

